

Motion till riksdagen 2025/26:2209

av Ann-Sofie Lifvenhage (M)

Översyn av tillgång till digitala kontaktytor under behandlingstid på Sis/HVB

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra en översyn av tillgången på digitala kontaktytor avseende skyddsaspekten för barn och unga som är placerade på HVB-hem eller Sis ungdomshem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Tillsynsmyndigheten Ivo ställer som krav i samband med tillsyn av HVB-hem att det generella mobilförbudet, som ett antal HVB-hem har som policy, ska upphöra då det saknas lagstöd.

Ungdomshemmens argument för mobil-/internetförbud under ett initialt skede i behandlingen, grundar sig på en skyddsaspekt. De flesta av de av hemkommunens socialtjänst placerade ungdomarna har behov av att bryta med en destruktiv kamratkrets som samtliga finns i mobiltelefonen. Detsamma gäller Facebookkontakter.

Efter en tid i behandling ska den unge ha tillgång till mobil och internet eftersom detta ingår i en normal livsföring för ungdomar idag – men de behöver lära sig hantera det. Att tro att det ska gå att få ett samtycke av en ung person som har hela sitt liv i mobilen är naivt även om både socialtjänst och vårdnadshavare välkomnar att de inte har tillgång till vare sig internet eller mobil eftersom det ofta har inneburit mycket destruktiva händelser. Man kan kanske enkelt säga att den dag en ung person lämnar sitt samtycke till att inte ha mobil eller internet börjar den bli mogen nog att ha tillgång till dessa.

Förekomsten av såväl mobiltelefoner som tillgång till internet leder till många andra negativa effekter utöver införskaffande av droger. Bland annat kan kontakten med destruktiva kamratkontakter fortgå, vilket kan leda till rymningar i synnerhet under ett initialskede. På samma sätt förekommer hot både riktade mot en placerad ung person men också omvänt. För ungdomar som varit frånvarande från hemmet och levt i olämpliga

miljöer har det ofta inneburit att man vänt på dygnet. Att ha tillgång till mobil och internet innebär ofta att man fortsätter med detta på behandlingshemmet varvid man inte orkar upp på morgonen för att delta i skolgång och de behandlingsaktiviteter som ingår i vårduppdraget – vilket man således kan anse är till men för vården. Flickor som är placerade på grund av ett sexuellt utagerande, varvid många på olika sätt har blivit utsatta, kan fortsätta att lägga ut bilder på nätet och Facebook av varierande karaktär, varvid vuxna män sedan söker kontakt med dem.

De placerande kommunerna ger inte sällan som uppdrag i vårdplanen att ungdomarna ska hitta alternativa levnadssätt som på sikt leder till ett värdigt liv. Utifrån detta får man anse att det finns diskrepans mellan kommunernas vårduppdrag och därmed de överenskomna genomförandeplanerna som formulerats gemensamt av socialsekreterare, vårdnadshavare och vårdtagare samt de grundläggande fri- och rättigheterna enligt regeringsformen.

Ungdomar behöver gränser som i sin tur är ett skydd för deras destruktiva utagerande och inte sällan utnyttjande.

De behöver tillägna sig ett konsekvenstänkande för att klara sig ute i samhället där konsekvenser av olika slag alltid följer på olika former av övertramp. Barn och ungdomar på HVB-hem är i behov av ett särskilt skyddsperspektiv, och skyddsbehovet kan inte tillgodoses om fri användning av elektronisk utrustning inte lagligen kan förhindras.

Mot denna bakgrund bör en översyn göras avseende att ge HVB-hem och även Sis-hem möjlighet att, utifrån individuella bedömningar, helt eller tillfälligt begränsa mobil- och internetanvändning för ungdomar som placerats för behandling enligt 4 kap. 1 § SoL eller 11 § LVU.

Ann-Sofie Lifvenhage (M)